ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK I Warszawa, dnia 19 października 1937 r. Nr 16

TREŚĆ:

69.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 12 października 1937 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich hut szklanych produkujących butelki monopolowe na obszarze całego Państwa układowi zbiorowemu pracy z dnia 24 — 25 września 1937 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Hut Szklanych w Polsce i Centralny Związek Robotników Przemysłu Chemicznego w Rzeczypospolitej Polskiej zgłosiły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich hut szklanych produkujących butelki monopolowe na obszarze ca-

łego Państwa układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Warszawie:

1. w dniu 24 września 1937 r.:

   a) po stronie pracodawców przez Związek Hut Szklanych w Polsce i Zrzeszenie Robotniczych Hut Szkła w Polsce,

   b) po stronie pracowniczej przez Centralny Związek Robotników Przemysłu Chemicznego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz

2. w dniu 25 września 1937 r.:

   a) po stronie pracodawców przez Związek Hut Szklanych w Polsce i Zrzeszenie Robotniczych Hut Szkła w Polsce,

   b) po stronie pracowniczej przez Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Chemicznego i pokrewnych zaw. w Rzeczypospolitej Polskiej Związku Związków Zawodowych.

Tekst układu zbiorowego pracy, zawartego w dwóch dokumentach o identycznej treści i za zgodą stron stanowiącego jedną całość — podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy I Okręgu w Warszawie, ul. Marszałkowska 84, w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu:
(—) *M. Klott*

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 12.X. 1937 r.

OGÓLNOPAŃSTWOWY UKŁAD ZBIOROWY PRACY

dla hut szklanych produkujących butelki monopolowe.

Pomiędzy:

Związkiem Hut Szklanych w Polsce — Sekcja Hut produkujących butelki monopolowe — Warszawa, ul. Traugutta 3 i

Zrzeszeniem Robotniczych Hut Szkła w Polsce — Warszawa, ul. Chmielna 29 — z jednej strony a

Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Chemicznego w Rzeczypospolitej Polskiej — Kraków, Al. Krasińskiego 16 — z drugiej strony

zostaje zawarty w dniu 24 września 1937 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej poniższy układ zbiorowy pracy:

Pomiędzy:

Związkiem Hut Szklanych w Polsce — Sekcja Hut produkujących butelki monopolowe — Warszawa, ul. Traugutta 3 i

Zrzeszeniem Robotniczych Hut Szkła w Polsce — Warszawa, ul. Chmielna 29 — z jednej strony a

Związkiem Zawodowym Pracowników Przemysłu Chemicznego i Pokr. Zaw. w Rzeczypospolitej Polskiej Z. Z. Z. — Warszawa, Moniuszki 7 — z drugiej strony

zostaje zawarty w dniu 25 września 1937 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej poniższy układ zbiorowy pracy:

Zasięg układu.

§ 1.

Układ niniejszy normuje warunki pracy i płacy załóg robotniczych (ogółu robotników, nie wyłączając majstrów hutniczych) w hutach szklanych, produkujących butelki monopolowe, a należących do podpisanych na układzie organizacyj — na obszarze całej Rzeczypospolitej.

Strony, podpisane na układzie, zobowiązują się podjąć wspólne starania o rozciągnięcie mocy powszechnie obowiązującej układu niniejszego również i na huty niezrzeszone.

Charakter wiążący przepisów układu.

§ 2.

Postanowienia układu zbiorowego pracy korzystniejsze dla robotników, niż postanowienia indywidualnych umów, zastępują

z mocy prawa odnośne postanowienia tych umów; jednak postanowienia indywidualnych umów o pracę korzystniejsze dla robotników, niż postanowienia układu, pozostają w mocy.

Czas pracy.

§ 3.

Normalny czas pracy robotników określa się na 46 godzin (czterdzieści sześć) tygodniowo. Dzienny czas pracy nie może przekraczać normalnie 8 godzin, w sobotę zaś 6 godzin.

Płace oblicza się za godziny rzeczywiście przepracowane.

Za pracę w godzinach nadliczbowych przysługuje zgodnie z obowiązującymi przepisami właściwa dopłata.

Urlopy wypoczynkowe.

§ 4.

Robotnicy korzystają z urlopów wypoczynkowych stosownie do odpowiednich przepisów.

Urlopy udziela się w taki sposób, aby nie obejmowały tygodni, zawierających poza niedzielami święta ustawowe.

Podstawy zróżniczkowania płac.

§ 5.

Stawki płac akordowych i dniówkowych zostają zróżniczkowane dla poszczególnych hut w zależności od stref.

Za podstawę do zaliczenia hut do poszczególnych stref przyjmuje się odległość huty od najbliższej wytwórni Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Huty położone w miejscowościach, w których znajdują się wytwórnie, należą do strefy pierwszej.

Huty położone w odległości od wytwórni nie przekraczającej 100 km należą do strefy drugiej.

Huty położone w odległości od wytwórni nie przekraczającej 200 km należą do strefy trzeciej.

Huty położone w odległości od wytwórni przekraczającej 200 km należą do strefy czwartej.

Płace akordowe.

§ 6.

Akordowe stawki płac majstrów wraz z pełną załogą ustala się podług załączonej tablicy „Cennik płac akordowych" (załącznik nr 1).

Wszelkie dopłaty gotówkowe członkom załogi dotychczas stosowane uchyla się.

Przy warsztatach, gdzie zachodzi konieczność postawienia dodatkowego odnoszacza bądź kleszczarza przy drumlach, huta dopłaca do ogólnego zarobku całego warsztatu za pomoc odnoszacza i kleszczarza.

Ceny akordowe wyznaczone są za butelki wykonane ściśle podług warunków technicznych, obowiązujących przy dostawach dla Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Butelki, nie odpowiadające warunkom technicznym, opłacie nie podlegają i będą w zasadzie tłuczone za wiedzą majstrów. Jeżeli majster lub jego zastępca nie zgłosi się w czasie, określonym przez zarząd huty, w celu stwierdzenia ilości butelek dobrych i złych, zarząd huty sam określa, które butelki ulegną stłuczeniu.

Za butelki wyrabiane ze złego szkła, o ile o zepsuciu szkła robotnik zameldował hutmistrzowi, a hutmistrz polecił robić butelki, robotnikowi przysługuje normalna zapłata.

Płace dniówkowe.

§ 7.

Płace dniówkowe podzielone są na strefy według załączonej tablicy „Cennik płac dniówkowych" (załącznik nr 2).

Zastrzega się, że o ile zwyżka na robociźnie dniówkowej pomiędzy cenami obecnie płaconymi a cenami objętymi załącznikiem nr 2 układu zbiorowego wyniesie ponad 25%, to poszczególne huty obowiązane są podwyższyć ceny natychmiast o 25%, reszty zaś podwyżki udzielić od pierwszego poniedziałku po dniu 1 lutego 1938 r.

Opał.

§ 8.

Opał przysługuje w czasie trwania stosunku pracy:

a) majstrom,

b) pomocnikom,

c) jednemu z rzemieślników, a mianowicie kowalowi lub ślusarzowi — temu z nich, który otrzymuje większe wynagrodzenie,

d) palaczom, sypaczom, kleparzowi, woźnicom i stróżom.

Normy opału ustala się:

w miesiącach zimowych od 1 października do 31 marca włącznie 50 kg węgla lub koksu tygodniowo oraz 30 kg drzewa miesięcznie,

w miesiącach letnich od 1 kwietnia do 30 września włącznie — 30 kg węgla lub koksu tygodniowo oraz 18 kg drzewa miesięcznie.

Opał przysługuje w pełnej ilości:

a) majstrom żonatym,

b) kowalowi lub ślusarzowi — temu z nich, który otrzymuje większe wynagrodzenie,

w połowie podanej ilości:

a) majstrom samotnym,

b) pomocnikom oraz

c) palaczowi, kleparzowi, woźnicom i stróżom.

Fabryka może wydać zamiast koksu i węgla także zdrowe i suche drzewo w ilości podwójnej od ustalonych racyj dla węgla i koksu. Robotnicy obowiązani są zabierać przeznaczony dla nich opał z terenu fabryki własnymi środkami.

Dodatek mieszkaniowy.

§ 9.

Majstrowie oraz pomocnicy żonaci lub utrzymujący rodzinę otrzymują przez czas trwania stosunku pracy dodatek mieszkaniowy. Wysokość dodatku mieszkaniowego dla hut podpisanych na układzie ustala załączona tablica (załącznik nr 3), wszakże wypłacanie dodatku mieszkaniowego pomocnikom nieżonatym, stosowane w poszczególnych hutach dotychczas, pozostaje nadal w mocy w dotychczasowej wysokości.

Dla hut niewymienionych w tablicy ustala się, że wysokość dodatku mieszkaniowego nie może wynosić mniej, aniżeli zł 12 miesięcznie dla majstra żonatego oraz zł 6 dla majstra samotnego i pomocnika żonatego lub utrzymującego rodzinę, wszakże gdy huta znajduje się w miejscowości, w której inne huty objęte

układem stosują wyższą normę dodatku, norma ta obowiązuje również i tę hutę.

Hucie służy prawo zamiany wypłaty dodatku mieszkaniowego na mieszkanie w naturze.

Mieszkanie służbowe winno składać się co najmniej z jednej izby i w miarę możności z komórki. Izba winna być wytynkowana, a co najmniej dokładnie wylepiona ze szczelnymi drzwiami i oknami na zawiasach. W oknach winny być umieszczone całe szyby. W razie stłuczenia szyby pracownik obowiązany jest wstawić nową własnym staraniem i kosztem w ciągu 2 tygodni.

Mieszkania winny mieć drewnianą podłogę i zapewniony szczelny dach; tam, gdzie dachy są popsute, winny być doprowadzone przez hutę do porządku w ciągu miesięcy letnich, a na razie zabezpieczone od przeciekania w terminie do dnia 15 listopada 1937 r.

Tam, gdzie woda zacieka do piwnic i mieszkań robotniczych, winny one być zabezpieczone w miesiącach letnich od wody napływowej.

Na bielenie izb mieszkalnych huty obowiązane są dostarczać wapno niegaszone lub kredę dwa razy do roku w ogólnej ilości 10 kg na mieszkanie.

Hutę obowiązuje dbanie o higienę otoczenia mieszkań służbowych. Dostęp do studzien winien być zabrukowany. Zgniłe cembrowiny winny być zastępowane nowymi. Robotnicy przy mieszkaniach służbowych winny mieć zapewnioną zdrową i czystą wodę do picia.

W pobliżu mieszkań winny znajdować się zasłonięte ustępy w dostatecznej ilości, które robotnicy obowiązani są utrzymywać w czystości i porządku.

Robotnicy są obowiązani utrzymywać mieszkania służbowe w porządku i w całości; trzymanie żywego inwentarza w izbie mieszkalnej jest wzbronione. Robotnikowi nie wolno bez porozumienia z hutą przyjmować do mieszkania służbowego sublokatorów. Sublokatorzy zamieszkali dotychczas winni być usunięci w terminie do dnia 1 maja 1938 r.

Nie jest obowiązkiem huty umożliwianie robotnikom trzymania bydła i trzody chlewnej; jeżeli jednak bydło lub trzoda chlewna są utrzymywane — robotnicy mogą ustawiać zbiorniki na nawóz w odległości nie bliższej aniżeli 20 m od mieszkań służbowych.

Obsada warsztatów.

§ 10.

Zasadnicza obsada warsztatów jest dwumajstrowa. Natomiast obsada pozostałej załogi jest nieograniczona i zależna od warunków lokalnych.

Bańkarze dzielą się na dwie kategorie; bańkarz drugiej kategorii po trzech miesiącach pracy przechodzi do pierwszej kategorii.

Pomocnicy dzielą się na trzy kategorie, wszakże pomocnik trzeciej kategorii będzie zatrudniany tylko przy produkcji drobnego szkła (setki). Odrabiacz jest wynagradzany jak pomocnik II-ej kategorii.

Pomocnicy majstrów otrzymują wynagrodzenie procentowe, pozostała zaś pomoc otrzymuje płace dniówkowe.

W hutach, należących do Zrzeszenia Robotniczych Hut Szkła w Polsce, udziałowcom przydzielone są jedno lub dwumajsterskie warsztaty w zależności od uznania zarządu huty. Pomocnicy, pracujący w powyższych hutach pod kierownictwem majstra lub zastępujący go, nie mają uprawnień majstra, jednak pomocnik zastępujący majstra otrzymuje dopłatę w wysokości czwartej części zarobku, przypadającego na majstra.

Podział zarobku warsztatu.

§ 10a.

Przy wyrobie butelek 1/1, 0,5 i 0,25 przy obsadzie warsztatu składającej się z 2-ch majstrów, 2-ch pomocników,, 2-ch bańkarzy i 1-go odnoszacza przeznacza się z ogólnego zarobku całej załogi warsztatu 30% (trzydzieści procent) na dwóch pomocników.

Przy wyrobie butelek 0,1 przy obsadzie warsztatu składającej się z 2-ch majstrów, 3-ch pomocników, 1-go odnoszacza i 1 kleszczarza bądź grzacza — przeznacza się z ogólnego zarobku całej załogi warsztatu 37% (trzydzieści siedem procent) na trzech pomocników.

Przy innych obsadach warsztatów powyższe zasady podziału zarobku warsztatu mogą być zmienione.

Zasady podziału zarobku, zawarte w tym paragrafie, mogą być poddane w poszczególnych hutach rewizji w drodze porozumienia ze związkiem podpisanym na układzie.

Urządzenia ochronne i higieniczne.

§ 11.

Urządzenia ochronne i higieniczne stosuje się według obowiązujących przepisów.

Przerwy w pracy.

§ 12.

Wynagrodzenie robotników akordowych, jak dniówkowych określone zostało w ten sposób, iż uwzględnione zostały postoje, spowodowane warunkami technicznymi, a więc dorywczymi remontami, zepsuciem się masy szklanej itp., wobec czego w razie przerw w pracy z takich przyczyn, jak również w razie wygaszenia pieca z powodu wycieku wanny, walenia się kapy itp., nie będzie przysługiwało prawo do wynagrodzenia lub odszkodowania, wszakże zapłata za postoje, stosowana w poszczególnych hutach dotychczas, pozostaje nadal w mocy.

Nie uważa się za postój, spowodowany warunkami technicznymi, postój z przyczyny niesprowadzenia przez hutę na czas surowców; za postoje z tej ostatniej przyczyny przyługuje zapłata.

Zdekompletowanie warsztatu.

§ 13.

W razie zdekompletowania warsztatu huta zastąpi brakującego członka obsady innym pracownikiem, którego majstrowie nie mają prawa odrzucić. W razie niemożności skompletowania warsztatu huta ma prawo przerzucić pozostałych członków obsady na inne warsztaty lub też zażądać wykonywnia pracy na swoim warsztacie. W przypadkach tych, gdy niestawiennictwo usprawiedliwione jest ważnymi przyczynami, huta dopłaca poszkodowanej załodze połowę różnicy w stosunku do przeciętnego zarobku dziennego z poprzedniego tygodnia.

Gdy niestawiennictwo nie zostało usprawiedliwione, załoga poszkodowana otrzymuje czwartą część tej różnicy.

Przeniesienie z dniówki na akord.

§ 14.

Jeżeli huta zamierza powierzyć robotę wykonywaną dotąd na dniówkę — na akord, akord ten powinien być tak ustalony, aby średnio zarobek wynosił nie mniej niż o 20% więcej niż na dniówkę.

Przepis ten nie dotyczy załogi warsztatów hutniczych.

Warunki lokalne.

§ 15.

Z chwilą wejścia niniejszego układu w życie lokalne umowy zbiorowe, zawarte przez poszczególne huty z podpisaną na układzie organizacją robotniczą, tracą moc wiążącą za obopólną zgodą stron, wszakże warunki pracy i wynagrodzenia, stosowane w poszczególnych hutach, a korzystniejsze od postanowień układu, przez samo wprowadzenie w życie układu nie podlegają uchyleniu.

Delegaci.

§ 16.

Robotnicy mogą wybierać delegatów celem przedstawienia zarządom hut spraw ogólnych; liczba delegatów nie powinna przekraczać norm, przewidzianych w przepisach o urlopach.

Roboty na rynek prywatny.

§ 17.

W przypadku, gdy huta objęta układem będzie produkować butelki na rynek prywatny, zarobek warsztatu winien być

tak ustalony, aby odpowiadał właściwym stawkom zarobków przy wyrobach monopolowych; przy gatunkach drobnych (jak szkło apteczne itp.) stosuje się stawki odpowiadające zarobkom za setki.

Przepis ten obowiązuje do czasu zawarcia układu, normującego produkcję tego rodzaju szkła.

Likwidowanie wątpliwości.

§ 18.

Strony podpisane na układzie zgadzają się, aby w razie wątpliwości, wynikłych na tle stosowania układu lub powstania innych spraw spornych — sprawy te były poddane bezpośredniemu porozumieniu pomiędzy organizacjami podpisanymi na układzie.

Czas obowiązywania układu.

§ 19.

Układ niniejszy wchodzi w życie w dniu 4 października 1937 r. w poniedziałek i obowiązuje przez okres roku do pierwszej soboty po dniu 1 października 1938 r.

O ile na miesiąc przed upływem terminu układu żadna ze stron układu nie zapowie wygaśnięcia układu, wówczas układ ten przedłuża się na następne trzy miesiące i tak z kwartału na kwartał.

Zapowiedź wygaśnięcia układu winna być zgłoszona do rejestru układów zbiorowych pracy.

Przepisy końcowe.

§ 20.

W przypadku podpisania układu identycznej treści przez inną organizację pracowniczą z organizacjami pracodawców strony zgadzają się, w celu umożliwienia nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej, na traktowanie obu układów jako jednej całości.

§ 21.

Część składową niniejszego układu stanowią:
1) tabela stawek dniówkowych,
2) „ „ akordowych,
3) „ dotycząca dodatku mieszkaniowego.

§ 22.

Układ niniejszy podlega zgłoszeniu do rejestru układów zbiorowych pracy Inspektorowi Pracy I Okręgu w Warszawie.

Podpisy
na układzie zawartym w dniu
24 września 1937 r.:

(—) *J. Wengierow*

Za Związek Hut Szklanych
w Polsce

(—) *A. Tarwid*
(—) *Z. Renglewski*
(—) *J. Birenbaum*
(—) *D. Chazan*
(—) *J. Łapidus*

Za Zrzeszenie Robotniczych
Hut Szkła w Polsce

(—) *J. Konieczyński*
(—) *St. Dąbrowski*
(—) *T. Sztompke*

Za Centralny Związek Rob.
Przem. Chem. w R. P.

(—) *Z. Bocian*
(—) *Wł. Dybek*
(—) *A. Łysiak*
(—) *J. Peller*
(—) *Wł. Talma*
(—) *Wł. Komorowski*
(—) *Eug. Przetacznik*
(—) *St. Ciopa*
(—) *Eug. Krupiński*

Podpisy
na układzie zawartym w dniu
25 września 1937 r.:

(—) *J. Wengierow*

Za Związek Hut Szklanych
w Polsce

(—) *A. Tarwid*
(—) *Z. Renglewski*
(—) *J. Birenbaum*
(—) *J. Łapidus*

Za Zrzeszenie Robotniczych
Hut Szkła w Polsce

(—) *J. Konieczyński*
(—) *St. Dąbrowski*
(—) *T. Sztompke*

Za Związek Zawodowy Pracowników Przem. Chem. i Pokr. Zaw. w R. P. Związku Związków Zawodowych

(—) *Z. Klukowski*
(—) *Wł. Szkrobak*
(—) *Wacław Wieczorkiewicz*
(—) *A. Tupalski.*

Załącznik Nr 1.

TABLICA PŁAC AKORDOWYCH.

	I strefa	II strefa	III strefa	IV strefa
Za 1000 butelek o pojemności:				
1,0 litra	30,80	29,30	27,80	26,25
0,5 „	23,20	22,05	20,90	19,75
0,25 „	20,00	19,00	18,00	17,00
0,10 „	12,45	11,80	11,20	10,55

(—) *J. Wengierow*

Załącznik Nr 2.

TABLICA PŁAC DNIÓWKOWYCH.

Kategorie pracowników	Strefy			
	I	II	III	IV
	Kraków Prokocim Łódź Lwów Starogard Poznań Wilno	Wołomin Tłuszcz Nieborów Opoczno Rogów Skierniewice Wyszków	Białystok Grodno Lubartów Radom	Rokitno
Palacz i sypacz	zł 4,20	zł 3,40	zł 2,90	zł 2,50
Hartownik	„ 3,40	„ 2,90	„ 2,65	„ 2,35
Sortierka	„ 2,65	„ 2,40	„ 2,10	„ 1,90
Pomoc sortierki	„ 2,35	„ 2,10	„ 1,85	„ 1,35
Kowal lub ślusarz	„ 5,75	„ 5,00	„ 4,20	„ 3,70
Kleparz	„ 3,65	„ 3,40	„ 3,15	„ 2,90
Robotnik w kleparni	„ 3,40	„ 2,85	„ 2,40	„ 1,70
Placowy	„ 3,40	„ 2.85	„ 2,40	„ 1,70
Robotnica placowa	„ 2,35	„ 2,10	„ 1,85	„ 1,35
Woźnica	„ 4,20	„ 3,70	„ 3,15	„ 2,65
Bańkarz I kat.	„ 3,30	„ 3,00	„ 2,75	„ 2,65
Bańkarz II kat.	„ 2,90	„ 2,70	„ 2,50	„ 2,35
Odtrącacz	„ 2,50	„ 2,10	„ 1,85	„ 1,60
Odnoszacz, wiórkarz, mąkowacz, kleszczarz i grzacz	„ 2,50	„ 2,00	„ 1,70	„ 1,50

(—) *J. Wengierow*

Załącznik Nr 3.

TABLICA DODATKU MIESZKANIOWEGO.

Miejscowość	majstrowie żonaci	majstrowie samotni i pomocnicy żonaci lub utrzymujący rodzinę
Kraków	zł 22.—	zł 11.—
Prokocim pod Krakowem .	„ 22.—	„ 11.—
Lwów	„ 20.—	„ 10.—
Łódź	„ 12.—	„ 7.50
Antoninek	„ 12.—	„ 6.—
Wilno	„ 14 —	„ 7.—
Wołomin	„ 12.—	„ 6.—
Wyszków	„ 10.—	„ 5.—
Tłuszcz	„ 10.—	„ 5.—
Radom	„ 10.—	„ 5.—
Starogard	„ 12.—	„ 6.—
Białystok	„ 12.—	„ 6.—
Grodno	„ 12.—	„ 6.—
Lubartów	„ 12.—	„ 6.—
Nieborów	„ 10.—	„ 5.—
Opoczno	„ 10.—	„ 5.—
Rokitno	„ 8.—	„ 4.—
Rogów	„ 10.—	„ 5.—
Skierniewice	„ 10.—	„ 5.—

(—) *J. Wengierow*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 93861. 12.X.1937. 1000.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 30 gr.**